ДАИМ ЯХАРГЬЯ В. И. ЛЕНИНА ЦІИ, ЦУН ГІУЛАКХ!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувла 1923 шера денз ● ШОАТТА, 22 апрель, 1978 шу. ● № 48 (5870). ● Мах 2 кап.

Тахан — субботник

ДЕЗАЧА ЦІЕЙНА — ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАМ

Укх шерара Ерригсоюзни коммунистически субботник дара массава сайна инициатива дІайолайнб Москверча хьалхалаттача предприятией коллективаша. Цар дьорхІар цу дийнахь тІехдика мера продукци яра цо хана, бисера хьаьрга, кхоьуча ресурсий, бедала, материалий чотагІа къахьега, шоаш дахкка алама иттлагІча пятилетка фонда юкъедахьа. Яхь дІайолаьрашта юкъе я Москва-Сортировочная яхча локомотивни депо коллектив, Советски Іаьдал дальнача дана из дакха болам дІаболабьир а ва я.

В. И. Ленина белгалдаьккхад «ДІахо а коммунистически субботникаш дар дегІаккхулар школа а хнина дІаотта дезила». Коммунистически субботникаш кердача, коммунистически хьисапе къахьегара бокъонна йола школа а хнина дІаэттай.

Тахан деррига халкъа къахьегама цІей долча дийнахь, къахьегаш ба миллионаш болла советски нах, цу дакъе 222 эзар тарга саг грозненцаш а.

Коммунистически субботнике дакъа лоацараша хьинаре къахьегарца цІаьхха а кьаьгга хьахьокх сийлахь-воккхача Ленина васкеташта, вай турпалча революционни къахьегамек традицешта шоаш тешаме хилар.

Города заводашка, фабрикашка, гІишлошьеча, кхыча учреждене дика кийчо яьй тахнарча къахьегама цІейна. Парте городскойн районнин комитеташка, юкхьанцарча партийни организацешка хьинаре къахьийгар укхаза вІашагІьеана хинича штабаша, коммунистически субботник долча дийнахьа овсаре къахьегнйтара материальни - технически Іалашо еш дукха балаш дир.

КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенешта, В. И. Ленин вадь 108 шу дузача цІейна сийленна накъадахара социалистически яхь йоаржайра долча Письмонн бокъонна долча гІулакхашца жоп далара тІаІертта лоаттабеш болча Грозне къахьегамхоша дукхьала таха коммунистически субботник долча дийнахьа арахецаргьа 2 миллионя 493 эзари сома мехка промышленная продукция, иттлагІа пятилетка фонда юкъехьорга 130 эзар совгІа сом.

Дукхха къахьегама коллективаш 22 апреле боах бу кхоьуча ресурсий чотагІа. Кхоьуча бедала, материалий, электроэнерге чотагІа арахецаргья 120 эзар сома мехки продукци е соцлаа коммунистически субботник долча дийнахьа арахийцачул кхоалагІа дакъа дукхагІа. Планал совгІа доаккхаргда бІаьш тоннаш мехкдаьтта, эзараш кубически метраш газ, кийчдергда итташ тоннаш ацетон, фенол, полиэтилен, арахецаргья дукха электрографически машинаш, мебель, барзкъаш, кхыдола товараш. Бахача нахе чубака цІенош деча, мехкдаьтта чакхдоахача предприятешка реконструкци еча гІишлонхоша пайда эцаргба 214 эзар сома мехка капитальни вложенеех, шоаш кхоьуча материалий чотагІа машинашкахоша ремонт ергья тепловозашта, цистернашта. ДІайогІаргья итт эзар га, 18 эзар кІотарг, города цІенъеш а лостам беш а дукха балхаш даргда.

1978 шера хулача ленински субботнико керда дакъа юкъехьоргда вай города экономика дегІайоалаеча, кердача къахьегама толамашца из де белгал а доаккхаргда.

Деррига коммунистическа субботнике арадовларо цІаьхха кердача низана хьалокхаргда советски нах йохаргйовлача пхьоагІонца ленински партена гонахьа кхотабенна хилари КПСС XXV съезда решенеш йиза кхоачашъе советски халкъ кийча хилари.

К. САЛТАХАНОВ,
коммунистически субботник дара йоача Грозненски городской штаба начальник.

КПСС Нохч-ГІалгІай обкома IX пленум

Селхан, 21 апреле Грозне хилар КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пленум.

Пленумо ладийгІар «СибаретІена Гаьнарча Малхбоаленн районашка ваха волаш КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева яь указанеши рекомендацеши чакхъяхара хьакъехьарча областной партийни организацс декхарех» КПСС обкома хьалхарча секретара новкъоста А. В. Власова яьча докладага.

Доклад ювцаш къамаьлаш дир **Н. И. Семенова** — КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара, **С. А. Кириллова** — НГІАССР юрта боахама министра, **А. И. Воронкина** — КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара, **М. В. Магомадова** — «Старогрознефть» НГДУ мастера, **Л. С. Сайдаева** — халкъа депутатий Шалински райисполкома председатела, **Л. А. Шилова** — «Грознефтеоргсинтез» объединене генеральни директора, **С. М. Бекова** — КПСС Назрановски райкома хьалхарча секретара, **Г. П. Кузьменкос** — Шелковской района «Бурунный» совхоза комсаш лелаеча бригада бригадира.

Дийцача дешах тІанийцача соцам тІа КПСС обкома пленуме хиннараша КПСС ЦК, цун Политбюрона, новкъоста Л. И. Брежневна шийна тешам белар коммунисташа, Нохч-ГІалгІайчен берригача къахьегамхоша ленински Центральни Комитета гонахьа айкха кхотабенна а болаш, Л. И. Брежнева указанеши рекомендацеши чакхъяхара деррига низаш тІадохийтаргхиларах, парте XXV съездон КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленумои оттадаь декхараш кхоачашдеш кхы а доккхагІча хьинарца къахьегаргхиларах.

Пленума балхах йолча отчета кепатохаргья газета аргІанарча номер тІа.

22 АПРЕЛЕ—ДУНЕН ПРОЛЕТАРИАТА БАЬЧЧА В. И. ЛЕНИН ВАЬ 108 ШУ ДУЗ

ОСМИЕВ Хьамзат

* * *

Хьаккхвчаь из бІаьсти
Шин тховмаш доарждаь.
Іалам дийнлун доаеІа.

Ленин ваь доккхе ди!
Юха а юха а
Са хатта дагдоаеІа:
Ваьччан цІи ца ховаш,
Цо сийрда ца йоаккхаш
Юрт, гІала хургйий-теш
Сийнача сиелен кІал?

— Хурьвац!—да вай ду жоп.
Массе а цунах теш.

Саккетара хилча дена,
Сил дуккаеІ халкъ дезаш,
Хоарцонца къийса ва,
Цудукьа халкъ тешаш,
Сакзара мах самм,
Дуненна ваьшм-ва.

Ленина сийрда цІи,
Хьалкъалий хваст хинна,
Даиман яхаргья,
Лаьттан тІа вахар мелл
Адмий дагашка
Цун сердал латтаргья.
Хьаккхвчаь из бІаьсти

ЛЕНИНСКИ ИДЕЯША СИЙРДАБАЬККХАБ ВАЙ НИКЪ

ВЛАДИМИР Ильич Ленин ваь ди — советски халкъа, вежарешха долча социалистически мехкий халкъий, дерригача прогрессивни адамлена эггара сийрдагІа доле ди да. Ленина цІерах юззенна я вай еррига дега гІоаленеши коталонаши, коммунизм хьалъеча партенех советски халкъан карагІдаьнна сийлахь-доккхий хІамаш. Владимир Ильич Ленина цІи хьалхалаттача адамлеи дегашка ях, яхарг а я дикагІча кхоанена, паргІатачеи ираззеча вахара, наьха вошала, коммунизм бахьанце, машари социализми бахьанце къовсам лоаттабара уж тІа а хьехаш.

КПСС XXV съезда исторически решенеш толаме кхоачашъяраа иттлагІча пятилетка кхоалагІа шу белгалдаккха аьнна Коммунистически партех Советски правительствая баьча тІахьехамо дегаш гІоздаьхаза хьале дезду укх шера советски наха В. И. Ленин ваьча дийнахьа деиз 108 шу дизар. Ильич ваь ди чІоагІа белгал а долакхьаш шоаш хьабена никъ ленински васеттинкта буст советски наха, карагІдаьннарий цІенхаштти мах бу, кхоилаш декхараш белгалду. Советски халкъа тахан карагІдаьннараш, белгалдаьккхад Леонид Ильич Брежнева, из да сийлахьвоккхача Ленина идеяш практически кхоачашъяр. Цу гІулакха, цу идеяшта вай парти тешаме хиннай, хІаьта массаза хург а я! В. И. Ленин Іалаьмате чІоагІа гІоравалла революцие Іилмахо хинная, хІаьта Іилме—революционер. Марксистски теори дегІайовлаеча геттара доккха дакъа юкъедихьал цо. Шин балхаш тІа Владимир Ильича къоастаный Іалаьмате дукха овлан тІара, философски, экономически, социальни, политически проблемаш.

Шин гениальни балхаш тІа В. И. Ленина кІоаргга хьа а хьеккай исторически опытаца бакъ а яьй капитализм тІера дІаиккхаран общество социалистически хьисапе эргаккхарая керттера лоархІам бер болхлой класси цун авангард — марксистски партен хиларах йола вывод. Іилман коммунизм болхлой боламца вІашагІтохаза ярг ца хилар хьахьекхар Владимир Ильич Ленина. Цо хьакхеллачеи чІоагІъьячен пролетарски парте, кердача тайпарча парте кхаь революце дуІах чакхъяьккхар болхлой класс, къахьега нах, хІаьта уж пийсача паьхъа тІа а баьлар. Ленина парте сийленца кхоачашъю ше къахьегача наьха авангард хилара роль.

Кердача исторически замалахьара капиталистически общества социально-экономически маІан кІоаргга техха а техха В. И. Ленина социалистически революце теоре Іилман лард йола империализмах бола хьехам хьакхеллар, пролетариата социальни революци империализмагара дІайолалуш хиларах йола вывод йир. Капитализм экономически а политически а цхьан боарамагІа дегІа ца ухаш хилара закона анализ а яь социалистически революци массех, е хьаштдале къаьсттача цхьан капиталистически мехка котъяла йиш хиларах йолча выводага кхаьчар из. Вай мехка Сийлахь-боккха Октябрь котбаларо, халкъа демократе мехкашка социалистически революцеш толаро, колониальни шой лоІамагІа доацачеи мехкашка къамаш кортамукъалеи боламаша толамаш дахаро социалистически революце ленински теоре низи чІоагІалеи хьахьекхар.

Ленина хьаькъали таьнара хІама цуна гуш хилари, из пролетарски революце сийлахьвоккха стратег хилар къаьстта чІоагІа гучадаьлар событеш дагадоаццача тайпара хувцалучеи гІа-тІа керда декхараш хьалхашка утташ хиначеи чоалхаеча 1917 шера. В. И. Ленина вІашгІехьаьнха стратеги тактикан принципаш ларде а лувцаш большевистски парте лакхача гоязалца революце хьалхарча этапагара шоллагІчунга кхоачабир къахьегамхой, Іалаьмате дика

(Нестедоалар 2-ча оагІо тІа).

ЦАІ САННА МАССАВА А

«Путь к коммунизму» яхча Шелковской районерча колхозе лаьрхІа йоккха кийчо яьй Ерригсоюзни коммунистически субботника. ДІадахача шерий опытах колхозе вІашагІъеллай из чакхъяккхара йола штаб. Штаба юкъебийаб колхоза ветеранаш, коммунистически къахьегама ударникаш, производстве хьалхалаттераш.

Колхоза парткома секретара В. Д. Мороза дувц:

— Колхоза ерригача производствении участкашка, къахьегама коллективашка дика вІаштІехьйовлаш чакхъяьлар собранеш, коммунистически субботник дара тІахьехаш йола москвичий патриотически инициатива хьая а лоацаш. Ерригача къахьегама коллективашка массава а раьза а волаш решенеш яьй цу дийнахьа лакха овсарле йолаш къахьега аьнна, Хоадабаьб берабolча балха боарам, белгалдаьа хьинаре къахьегара эша хьалаш вІаштІехьдахара де дезараш.

Коммунистически субботник долча дийнахьа колхоза кхашкеи фермашкеи балхаш дени хургва 740 колхозхо. Къа массаю а цхьанна сеша дийи хьегаргда.

А. Ф. Латышев керте латтача № 2 йолча механизированни отряда членаша лаьрхІад 22 апреле кходаьча доагорца бойа бе, хІаьта пхьоалагІча мехотрядашарча 18 механизаторо доги дениал бІаьстанарча балхий нормаш 10 — 15 процент тІехьхоачашъе.

Шурий-говарни ферма хьайбаш леладераш ферма территори цІенъеш а, хоьъеш а хургба: гаьнаш йогІаргья, зизий клумбаши баьций газонаши ергья, ферме хьачубоагІача наькъа йистошка декоративни гаьнаш йогІаргья.

Колхозхоша цхьана субботнике арабоаргва дешархой. 520 бер юкъедолча цу отрядо станица хозъеча къахьегаргда.

Ер дя колхозхошта массала а хинна цІей, иштта чакхдаргда из укх шера а.

Е. ФАРНИЕВА.

ХЬИНАР АЙДАЬ

Тахапарча Ерригсоюзни коммунистически субботника дика кийчбеннаб ГІ. Акриева цІерагІча Назрановски «Электроинструмент» завода болхлой. Къахьегама цІей долча дакъа лоацаш ва 1200 совгІа саг, царех 600 саг массазарча шоай балха моттигашка къахьегаш хургва, вожаш предприяте коа, чухьнахьарча моттигашка лостам беш, кІир тохаш, басараш хьокхаш, тина аьшк гулдеш хургба. Цар дІайогІаргья ши эзар гаи кІотарги, эзар совгІа зиза.

Шоай къахьегама вахте латташ болча болхлоша арахецаргья 50 эзар сома мехка тайп-тайпара продукци. Из хул вешта деношка арахецачул дукхагІа. Ремонт а яь кийчъергья 4 станок. ИттлагІча пятилетка фонда юкъехьоргда коммунистически субботнике дакъа лоацаш хиннараша дахкка 2200 сом алапа.

* * *

Вознесенски газобензинови завода коллективо хьинаререча къахьегамца белгалдаккха лаьрхІад Ерригсоюзни коммунистически субботник. Тахан укхаза къахьегаш хургва 540 совгІа саг. Царех бІаь гаргга болхло къахьегама вахте латтаргва. Вожаш предприятерча оборудованена ремонт еш ба.

К. ПАШИНОВ.

ІИЛМАИ ТЕХНИКАН ДАЬКЪЕ 1978 ШЕРАРА ЛЕНИНСКИ ПРЕМЕШ ХЬОЖАЯРАХ БОЛА

КПСС ЦК-и СССР Министрий Советеи СОЦАМ

КПСС Центральни Комитетом СССР Министрий Советов, Іилман техникан дакъехьа Ленински ПачхаьлкхеІи премешта йолча СССР Министрий Советерча Комитета предложенега хьажа а хьежа соцам бу 1978 шерара Ленински премеш хьожае:

1. **Летохов** Владилен Степановича, физико-математически Іилмай доктора, СССР Іилмай Академе спектроскопия института лабораторе заведующена, Чеботаев Вениамин Павловича, физико-математически Іилмай доктора, СССР Іилмай Академе СибаретІен отделене полупроводникий физики института отдела заведующена — оптикерча нелинейни сатташе резонанс уж юкъейоалларе хьакъехьарча балхий циклах.

2. **Платонов** Владимир Петровича, Белоруссии ССР Іилмай Академе академика, Белоруссии ССР Іилмай Академе математика института директора — «Арифметика алгебраических групп и приведенная К-теория» яхача 1969 — 1976 шерашка кепатеха арадаьннача балхий циклах.

3. **Арбузов** Борис Александровича, академика, В. И. Ульянова - Ленина цІерагІча Казански пачхаьлкхен университета А. М. Бутлерова цІерагІча Іилма-тохкама химически института директора, Пудовик Аркадий Николаевича, СССР Іилмай Академе члена - корреспондента, СССР Іилмай Академе Казански филиала А. Е. Арбузова цІерагІча органически физически химе института директора — «Фосфорорганически соединеней синтез ай керда хьакъаши цар строени Іомьяри» яхача 1954 — 1975 шерашка кепатеха арадаьннача балхий циклах.

4. **Овчинников** Юрий Анатольевича, академика, СССР Іилмай Академе М. М. Шемякина цІерагІча биоорганически химе института директора, балха кулгалхочоа, Иванов Вадим Тихоновича СССР Іилмай Академе члена - корреспондента, цу института директора заместителе — мембранни биорегуляторий керда класс хьаяран ионни транспорта молекулярни ларди тохкам биологически мембранашка гІолла барни долча балхий циклах.

5. **Цицин** Николай Васильевича, академика, СССР Іилмай Академе керттерча ботанически беша директора — юрта боахама баьцовгІей гаьнарча гибридизаце теоретически ларлаш хьаярех керда мехе тайпаши, формаши, сорташ хьадарех хьакъехьарча балхий циклах.

6. **Илизаров** Гавриил Абрамовича, медицински Іилмай доктора, экспериментальни клинически ортопеди травматологем Кургански Іилма-тохкама института директора, Гудушаури Отара Нискидовича, Грузински ССР Іилмай Академе академика, Тбилисски пачхаьлкхен медицински института кафедра заведующена — дегІа маьженаш толхаьн лаьши болчарна дарба дара керда метод оттаеш яздаьча балхий циклах, уяхцІено лораяра

(Нестедоалар 2-ча оагІо тІа).

Селхан Кремле

Шоай дукхача къамий Даьхенах — дунен тІа эггара хьалхарча дегІаенача социализма мехках — доккхал деш белгалдоакх советски наха Владимир Ильич Ленин — Коммунистически партии советски пачхаьлкхей хьакхеллари култахкоа, гІоравьяа уйлаш хои революционера — ваь 108 шу дизар.

В. И. Ленина цІи а гІулакх а бочен хьамсареи да Лаьттан тІарча берригача наха. Боккхача безамца а лархІарца а белгалйоакх Ленин ваь ха социализма мехкашкарча вошал долче халкъаша, дунен халкъашта юкъерча болхлой классо, дерригача прогрессивни адамаша.

21 апреле съездий Кремлевски Двореце хилар цу денна хетаь торжественни заседани. Укхаза гулбелар столица а Подмосковье а производства хьалхалаттараш новатораша, Іилмани культурани деятелаш, Советски Герзанцарча низой бІухой, партийни, советски, общественни организацей викалаш. Укхаза ба кхыча мехкий дипломаташ, доазол дехьара хьаьший, советски а кхыча мехкий а журналисташ.

17 сахьат даьнна ха. ДІаьдаь чІоагІа тІоараш гохаш тІайийар заседане дакъа лоацараша новкъостий **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, К. У. Черненко, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, Я. П. Рябов, К. В. Русаков.**

Иштта президиуме ба Бразильски Компарте ЦК секретарь Л. К. Престес, Ирланде Компарте ЦК Генеральни секретарь М. О'Риордан, Уругвая Компарте ЦК Хьалхара секретарь Р. Арисменди, Эквадора Компарте ЦК Генеральни секретарь П. А. Саад.

Укхаза ба — СССР Лакхехьарча Совета Президиума а СССР Министрий Совета а Председателий заместителаш, СССР Лакхехьарча Совета палатай председателаш, КПСС МГК а МК а секретараш, ленински парте ветеранаш, цІихеза военачальникаш, СССР летчикаш - космонавташ, Іилмахой, общественни творчески организацей викалаш.

Торжественни заседани хьаелла КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС МГК хьалхарча секретара **В. В. Гришина**.

Ех Советски Союза гимн.

«Ленинизм — революционни къовсама а коммунистически кхоллами а Іилма» яха доклад йир КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, РСФСР Министрий Совета Председатела **М. С. Соломенцева**.

ЧІоагІа теркам тІабахийта ла а дийгІар тІоараш детташ массекказа юкъагІ а яьккхар доклад.

Торжественни заседане дакъа лоацараша ура а гІайтта «Интернационал» яха партийни гимн оал.

Цул тІехьагІа доккха цІей дездара концерт хилар.

(ТАСС).

ГРОЗНЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Селхан Грозне кердача театре хилар В. И. Ленин ваь 108 шу дизара хетаь торжественни собрани. Гулбеннараша массана раьза а волаш собране Сийлен президиум хорж КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев керте вола КПСС ЦК Политбюро состав.

В. И. Ленин ваь 108 шу дизара хьакъехьа доклад йир парте Нохч-ГІалгІай обкома секретара **М. А. Дорохова**.

БІаьшеренашка яхийла Владимир Ильич Ленина — Коммунистически партии дунен тІа эгара хьалхара социалистически пачхьалкхен хьаьхчуни кхолла хочуни цІии гІулакхи! (1978 шера 1 Майна хетаделла КПСС ЦК ТІаьхьаммашлара).

СУРТА ТІА: экскурсанташ Кремлера В. И. Ленина белха кабинете. В. ЕГОРОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ЛЕНИНСКИ ИДЕЯША СИЙРДАБАЬККХАБ ВАЙ НИКЪ

(Йистедоллар. Доладур 1-чу оагІо тІа).

[illegible]

М. КОДЗОЕВ, историческе Іилмай кандидат.

Кагирхой сакхетам лакхбар духьа

[illegible]

Ф. САУТИЕВА, ВЛКСМ Ноіх-ГІалгІайн обкома пропагандан культурно-массовни отдела заведующе заместитель.

ЛЕНИНА ОРДЕНА КАВАЛЕР

[illegible]

ОЧЕРК

[illegible]

З. ДАУРБЕКОВ.

[illegible]

СУРТА ТІА: В. И. Ленин сийрдача вахарах пионерашта Ленински зале дувцаш ю школе пионервожатая Е. Яндиева.

И. ПЛИЕВА сурт.

ШКОЛЕРА МУЗЕЙ

[illegible]

Д. ЯНАРКИН.

БАЬЧЧА ЦІЕРАЦА

[illegible]

«ГОРНЯКАША НОВ. ЛЕНИНАХ»

[illegible]

С. ВОРОНИН.

IИЛМАН ТЕХНИКАН ДАЬКЪЕ 1978 ШЕРАРА ЛЕНИНСКИ ПРЕМЕШ ХЬОЖАЯРАХ БОЛА

КПСС ЦК-и СССР Министрий Советеи СОЦАМ

(Чаккхенаш. Долалун 1-чу агIо тIа).

практике из метод шерра юкъе йоккхарахи травматологен ортопеден керда Iалма - практически лостам хьаьбарахи.

7. Краснов Михаил Михайловичa, СССР медицински Iилмай действительни члена, бIаргий лазарий Ерригсоюзни Iилматохкаман институте директора— бIаргий хирурге тохкама комплексах, керда принципаш оттаярах.

8. Пантюхин Михаил Григорьевичa, керттерча конструктора заместителя, балха хулгалконов, Пинчук Леонид Петровичa, тракторин производства директора, Соболев Юрий Алексеевичa, кертерча инженера, Машкин Михаил Васильевичa, цеха начальника, «Кировский завод» ялача производственни объединене болхлоша, Добрынин Анатолий Михайловичa, автомобилийн дизельни двигателин хьалча Ярославски объединене генеральни директора, Чернышев Георгий Дмитриевичa, технически Iилмай доктора, цу объединене керттерча конструктора — «Кировец» аха нив бола унифицированни чарлаш тIара трактораш хьаьрахи базови модификаце серийни производство карнерзаярахи.

9. Панфилов Михаил Панфилович — генеральни директора, Зверев Виктор Алексеевичa, технически Iилмай кандидата, ЦКВ керттерча инженера, Неллохов Ефим Мейеровичa, технически Iилмай кандидата, лаборатори начальника, Ковалев Владимир Александровичa, Павлов Василий Николаевичa, керттерча конструкторашта, В. И. Ленина цIерагIча Ленинградски оптико - механически объединене болхлоша — диаметр ялх метр йолаш керттера лагга дола дуьнен тIа эггара йоккха гIйола принципиально кердача конструкцегIа оптически телескоп хьаярах.

10. Тагер Александр Семенович, технически Iилмай доктора, Вальд-Перлов Виктор Михайловичa, физико - математически Iилмай кандидата, Мельников Анатолий Ивановичa, технически Iилмай кандидата, цу институте лабораторей начальникашта, Пожеле Юрас Карловичa, Литовски ССР Iилмай Академе академика, Литовски ССР Iилмай Академе полупроводникий физика институте директора — полупроводникашкa лавинин пролетаци хулача хана лакхача частотий электромагнитни колебаний генераце теоретически экспериментальни тохкамаш дарен чIоагIдарен комплексахи полупроводниковни приборий — лавино - пролетни диодий керда класс хьаярахи.

КПСС Центральни Комитета секретарь
Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Министрий Совета Председатель
А. КОСЫГИН.

ЛИТЕРАТУРАН, ИСКУССТВАН, АРХИТЕКТУРАН ДАЬКЪЕ 1978 ШЕРАРА ЛЕНИНСКИ ПРЕМЕШ ХЬОЖАЯРАХ БОЛА

КПСС ЦК-и СССР Министрий Советеи СОЦАМ

КПСС Центральни Комитетои СССР Министрий Советои, литературан, искусстван, архитектуран даькъерча СССР Ленински Пачхьалкхени премента йолча СССР Министрий Советерча Комитета предложенега хьажа а хьежа соцам бу 1978 шерара Ленински премеш хьожие:

1. **Александров** Борис Александровичa, Социалистически Къахьегама Турпала, СССР халкъа артиста, А. В. Александрова цIерагIча Шеча Байракха цIа орден лелаеча Советски Эскара иллейн халкарен ансамбла художественни куьйгалхочоа — 1975 — 1976 шерашкарча концертан программех.

2. **Архипова** Ирина Константиновнaна, СССР халкъа артистана — «Трубадур», «Садко» яхача операшка ССР Союзи Пачхьалкхен Академически Доккхача театре партеш кхочушъярахи тIехьарча шерашкарча концертни программехи.

3. **Заметин** Леонид Митрофановичa, Игнатенко Виталий Никитичa — сценаре авторашта, Беспалов Игорь Викторовичa, РСФСР искусствай заслуженни деятела, режиссера, Кочетков Александр Степановичa, РСФСР искусствай заслуженни деятела, режиссеран операторан — «Коммунистан йола повесть» яхача документальни фильмах; Морозов Дмитрий Платоновичa, сценаре автора, Андрюкайтис Евгений Николаевичa, РСФСР искусствай заслуженни деятела, режиссера — «Ленински навьянгIа» яхача телевизионни документальни фильмах.

4. **Сперанский** Сергей Борисовичa, СССР халкъа архитектора, Каменский Валентин Александровичa, СССР халкъа архитектора (венначоа) — «1941 — 1943 шерашка Ленинград турпале лораярен 1944 шеря Ленинграда юкхе немецко-фашистсйн эскараш хIаллакдарен сийна даьча монументах» (СССР халкъа художника М. К. Аникушина, монумента авторех цхьаннена, хьожагIа еннаяр Ленински премн).

5. **Танк** Максима (Скурко Евгений Ивановичa), Социалистически Къахьегама Турпала, Белорусски ССР халкъа поэта — «Нарочанские сосны» яхача стихий книжках.

6. **Чаковский** Александр Борисовичa, Социалистически Къахьегама Турпала, йздархочоа — «Блокада» яхача романах.

КПСС Центральни Комитета секретарь
Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Министрий Совета Председатель
А. КОСЫГИН.

ШЕРРА IОМАЮ

Вай махка къахьегамхой чIоагIа уьйр тIеэцхьйта хьожаш хилар СибарегIени Гаьнарча Малхбоалени районашка ваха новкъост Л. И. Брежнев лелача [illegible].

Партийно-бохкама активаца, къахьегамхоша, бIухоша новкъост Л. И. Брежнев вIашагIкхетарен царца даьча къамелашен ленински партена гонахьа советски вах чIоагIа кхетабеца болга къьгга хьакъехар, тешамеи хьагойтар вай Даьхен-ниа чIоагIбара, халкъа хьал-торо айара, массане а шекъара аьгар чIоагIбара парте ен йолг боакхе.

Советски наха чIоагIа тIадбаха чIанйшар «КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев СибарегIени Гаьнарча Малхбоален районашка хилара эттега» бола КПСС ЦК Политбюро, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета соцам. Цхьакъосте Л. И. Брежнева дин хьамаьлаш, цо могадьраши рекомендацеш махбах зартвоалаш бохха лоархIам болаш а КПСС XXV съезда решенеш, иттагIча пятилетка задании кхочашъяра тIехьа бен бола боррук болх дIахо кхабоахам тоабара.

Цига ваха хилара материалаш чIоагIа теркал тIадбахьйта Iамио партийно комсомольски деш сестеме, экономически дешаре, пропаганда массови формашка. Пропагандисташта, лекторашта, агитаторашта, политинформаторашта новкъост Л. И. Брежнева Малхбоален районашка ваха хилара иттеги дIайовзийташ новкъостал дара, парте хьалхадаьха аргIам декхараш кхочашдара къахьегамхой оарцагIбахара лаьрхIа вехатох оаха лекцей, докладий, бесецай цхьайолча тематикана.

КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Л. И. Брежнев СибарегIени Гаьнарча Малхбоален районашка хилара иттеги йолча лекцей, докладий, бесецай

ЦХЬАЙОЛА ТЕМАТИКА

1. Ленински парти — вай заман хьекъал, сий, эхь-эздел.
2. КПСС — советски халкъа ерригга коталоцаш яха деган урауттадер а вIаштIехьйоахар к.
3. КПСС XXV съезда решенеш — вахаре!
4. Парте XXV съезда, КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенеш кхочашъяра къахьегамхой оарцагIбахара хьакъехьяра СибарегIени Гаьнарча Малхбоаленя районашка Л. И. Брежнев хилара лоархIам.
5. Новкъост Л. И. Брежнев къахьегамхоашен бIухошен вIашагIкхетар — партен халкъен йохаргIоаца цхьоагIо къьгга хьагойтилга.
6. Социалистически Даьхен низ ансамбаккхара, советски наьха хьал-торо айяра парте ю йоакхо.
7. СибарегIени Гаьнарча Малхбоалени рузкъаш комплексно карадерзадари хIама хьакхолла низаш дегIадоалладари — хайкъа ткъьера лоархIам бола программа.
8. Малхбузен СибарегIени махка некадаьтта керттерча базе болалой къахьегама денал.
9. Байкало-Амурски никъ бидлар — ленински комсомола, дерригача советски халкъе деввале гIулакх.
10. СибарегIе, Гаьнара Малхбоале дIахо карнерзаевча зIынаре дакъа лацар — Ленински комсомола, советски кагирхой патриотически декхар.
11. Наьха йоакхо хIара денна е кадраш дIачIоагIъяра ьттув боле хьалаш хьакхолла.
12. Промышленни предприятен ханнахьа болх бе йолалйтар, хьалдаь далевза дола гIирсаш кIезигдар — эггара хьалха де деяв лоархIаме гIулакх.
13. Проектни мошносташ сихагIа карагрзаелга — къахьегама оксарле айярен продукци дуккагIа арахецарен йоккха резерв.
14. ГIишлонъяраш маш-намъярашен творчески содружество леларра йолча ленинградцийн сибирякийн опыта шерагIа никъ ле.
15. Транспорта балха эффективность лакхъяр — вай тахарча денол декъали декхар.
16. Iилмин практикан союз — мехка хIама хьакхолла низаш сихха алсамдахара бокхха низ.
17. План — парте экономически политика чакхъяхара керттера инструмент.
18. Тахан селхан баьчул дикагIа, кхоана тахан баьчул дикагIа бе болх!
19. Балха эффективности дикали — коллектива, хIара советски сага политически хьайна хилар хьахьокхар.
20. Вай резервех хьакъалца, диаьча дас сайна пайда эца, царей ма-могга дуккагIа пайда боакха.
21. ТIехьабусараш боацаш болх белга — хIара коллектива декхар.
22. Фу даьд Iа, коллектива хIара чаьно план кхочашъертйолаш, лакха дикал йола продукци арахецара?
23. Ритмично, вывоакши срывелн йолцаш болх белга — хIара коллектива, хIара къахьегачун декхар.
24. ХIара производственни участие лакха организованность, порядок, дисциплина хилийтара тIехьа къовсам мишта лоаттабу вай?
25. Коммунизм хьалъечун моральни кодекс — вай вахара закон.
26. Хьаьнала къа ца хьегарца, хилиьа рузкъа ца лорадарца къовсам лоаттабелга — вай граждански декхар.
27. Бракаца, прогуларца, хIомаш йойтарца къовсам лоаттабелга — къахьегача коллектива бокъон декхари.
28. Вай сийлен гIулакх — хьаьнала болх белга, хьалха летта опыт тIагIертте юкъекхахьар.
29. ХIара производствени участке тIатеIIа болх белга Iалашдергдо вай.
30. Юрта бозхама эффективность айяр — дерригача халкъа лоархIамегIа дола декхар.
31. Хьайбаш боахам — вай керттера фронт.
32. Лоацкача хана дикха чаккхдоахаргда вай бIаьстан кхашкара балхаш. Сеца летташ цхьа сахьат ма-дакхха! Цхьа грамм ма-йоае!
33. Промышленни районашта—хьайбай продукции баьцадайраш дахара шоай база.
34. Хахкъо хьа мел - денан дикача дас сайна, хьом бен хьаькъалца пайда эца.
35. Шуй творчески план — хIара къахьегамхочоа.
36. Социалистически чаь — экономически кхетам болавен декхараш кхочашдара низ бола средство.
37. Ленина хьисапе, коммунистически хьисапе болх бе, а къовсам лоаттабе а Iомале!
38. Кхоачаш а тIехнлоачеш а ергъа вай 1978 шера ала, балха эффективности дикали ергъа вай. Доза дIаленлоаль ле — кхоачашле!
39. Даьлен экономностин нно чIоагIбара Iа Iайха хьисапаше дакъа маллгIа да?
40. СССР Гермалцара Низам — советски халкъа майрара къахьегам теоршане лоралбар, массане а юкъарча маймара чIоагIале.
41. ТIема гонаца, бIухой гонал айар, политически хьайо бола эггадоахаш тоахар — советски бIухой лоархIамегIа дола декхар.
42. Къахьегеи СССР обороноан хьайба хилар, политически фолад гойтар — хIара советски гражданина декхар.
43. Новкъост Л. И. Брежнев СибарегIени Гаьнарча Малхбоалени районашка хилара йумени хьамъйлера, шамара, лоархIам.
44. Советски Союз — маьшаро байраха лелор.
45. КПСС-и Советски пачхьалкхена арахьарча политикаси балхо керттера де лерхIараши декхараши.
46. Дуьнен халкъашта машара кхохьаш хIаьлбарга доалар — СССР, социалистически мелнанца, машар бозаца дерригача низашен халкъашен, низаш тIом хийтараш хаьхкар.
47. Герзашца хиелуга снхдар соцадалга, бакъона герз Iодилийтар — хIамарча хьалара эггара сагатагIа бола проблема.
48. ЧIоагIа машар Iалашбар, термоядерни катастрофа кхерам дIабаккхар — КПСС арахьарча политика де лерхIар.
49. Социализма дуьнен система — машара, демократе, социальни прогресса чIоагIале.

Ветераний собрани

Самардийнахьа КПСС Грозненски городской комитета заседаней зале парте горкомои ветераний советои ль парте ветераний актива собрани хилар. Собране доклад йир КПСС Грозненски горкома хьалхара секретаре Н. И. Семенова.

Цо дийцар партийни организацешта Ленински комсомола ду кулгал КПСС XXV съезда решенешка хьежаца чIоагIдарах яхача деша дсталь хиначча КПСС Грозненски горкома XI пленума соцамека дуазадена кагирхошта коммунистически кхетам белара даькъо парте ветеранашта хьалдашка латтеча декхарех.

Доклада тIа а, премеех дальча къамаьлашка а, собрана тIаййкча резолюце тIа а белгал даьхар кхуши йоагIача тIехьенна марксистско-ленински хьекама а советски халкъа къахьегаман тIеман традицей а ларда тIа кхетам луча ветеранаша де деварац.

Собрание доакъашхоша дош делар кагирхошта коммунистически кхетам балара шоай энагIеш, опыт, низ ца кхобе.

СовгIаташ даькъала хилда шун!

1978 шера 30 мартерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа 1977 шера план тIаййца социалистически декхараш кхочашдеча толамаш дахарех Къахьегама Сийлен III степена ордени СССР медалаши еннай СССР Министрий Совета хьун боахама пачхьалкхен комитета объединеней, предприятей, организаций, болхлойн мистерийн йоккхача группана, цу даькъе Нохч - ГIалгIай АССР гIолла:

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН:

Ахаев Махьмеда — Ериволфски леспромхоза автомобила водитела, Грозненски райся.

Деливенко Михаил Михайловича — Сунженски мехлесхоза токара.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Тарамов Омар Умархаджиевичa — Шалински мехлесхоза рамщика.

1978 шера 28 мартерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа 1977 шера плани тIаййца социалистически декхарашн кхочашдеча толамаш дахарах Къахьегама Сийлен III степена ордени СССР медалашн еннай СССР автомобильни промышленностa Министерствай объединеней, предприятей, организацей болхлойн мастерийн йоккхача группана, цу даькъе Нохч - ГIалгIай АССР гIолла:

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Черный Иван Ивановичa — транспортни машинашъеча Грозненски завода электросварщика.

1978 шера 28 мартерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа 1977 шера плани тIаййца социалистически декхараши кхочашдеча толамаш дахарах Къахьегама Сийлен III степена ордени СССР медалаши еннай СССР Министрий Советерча микробиологически промышленноста Керттерча управлене объединеней, предприятей, организацей болхлойн мастерийн йоккхача группана, цу даькъе Нохч - ГIалгIай АССР гIолла:

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Серёжина Людмила Викторовнaна — Грозненски щетовоки завода аппаратчицина.

1978 шера 30 мартерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа 1977 шера юрта боахама продукташ дуккагIа ехаран пачхьалкхенга йоккхаран йола плани тIаййца социалистически декхараши кхочашдеча толамаш дахарах Къахьегама Сийлен III степена ордени СССР медалаши еннай РСФСР пр[illegible]та боахаме хьалхалаттарий йоккхача группана, цу даькъе Нохч - ГIалгIай АССР гIолла:

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Абуязов Махьмуд Висаитовичa — Наурски района «Красное знамя» колхоза вокхагIа волча жа Iуна.

Автаева Асма Шарпудиевнaна — Грозненски района «Загорский» совхоза Iаьсий леладечоа.

Агларханова Алсет Ворадиевнaна — Ножай-Юртовски района Ю. Гагарина цIерагIча колхоза Iаьсий леладечоа.

Азармаева Лица Абдулхамжовнaна — Грозненски района «Горячеисточненский» племсовхоза доярканa.

Алиев Нурды Исаевичa — Наурски района «Терский» совхоза вокхагIа волча жа Iуна.

Алматов Павел Данилович — Наурски района «Притеречный» совхоза тракториста.

Алхастова Ваша Узумовнaна —Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза бахьладараш леладечоа.

Альдиев Авайса Iайсайна— Назрановски района «Экажевский» совхоза автомобила водитела.

Амиева Iабдата — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза доярканa.

Амангельдиев Косай Нурлубаевичa — Шелковской района Менжински цIерагIча колхоза вокхагIа волча жа Iуна.

Аменеев Алов Сейтмамбетовичa — Шелковской района «Шелковский» госплемзавода жа Iуна.

Асабиев Адыльсолтан — Грозненски района «Грозненский» совхоза тракториста.

Ахмедов Гасбула Магомедовичa — Шелковской района «Красный пахарь» колхоза вокхагIа волча жа Iуна.

Ахмедова Тамара Абусаидовнaна — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза доярканa.

Ашахаев Сайлуан Садуллаевичa — Наурски района «Россия» совхоза вокхагIа волча жа Iуна.

Базелевская Зоя Александровнaна — Шалински района «Шалинский» совхоза хьакхарч леладечоа.

Бадуркаев Ахьяда — Надтеречни района «Минеральный» совхоза тракториста.

Байтерниев Салман Саладдиевичa — Шалински района «Искра» совхоза бежа Iуна.

Байсугуров Векмарзайна — Сунженски района «Сунженский» откормочни совхоза бежа Iуна.

Бакаев СаIид Махьмудовичa — Грозненски района «Советская Россия» колхоза тракториста.

Барзин Николай Алексеевичa — Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза тракториста.

Баркинхоев Берсанкий Бесханa — Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза автомобила водителa.

Батаев Мусос Ахмедовичa— Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза шурийтоварни ферма заведующена.

Белогуров Николай Моисеевичa — Сунженски района ЦIеча Эскара цIерагIча колхоза тракториста.

Беснева Яхеца — Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза доярканa.

Бимурзаев Iаьлийна —Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза тракториста.

Блохин Петр Дорофеевичa— Наурски района «Россия» колхоза тракториста.

Бедижев ГIарсе Жабраила — Назрановски района «Назрановский» совхоза тракториста.

Величко Федор Алексеевичa — Грозненски района «Первое мая» колхоза тракториста.

Виситова Айбанта — Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоза доярканa.

Высокорка Иван Егоровичa — Грозненски района «Молочный № 1» совхоза машинаш - оператора.

Гадиев Хасолта Iусмана — Назрановски района «Назрановский» совхоза комбайнера.

Габсултанова Марижана — Наурски района В. И. Ленина цIерагIча колхоза доярканa.

Гайтов Османа Махьмада— Назрановски района «40 лет Октября» совхоза автомобила водитела.

Гайнова Анна Ефимовнaна — Наурски района «Россия» колхоза колхозхочоа.

Герихсултанов Сайдселахь Алиевичa — Гудермесски района «Терек» совхоза засыпщика.

Гехаев Иса Усмановичa — Гудермесски района «Терек» совхоза шофера.

Горская Надежда Матвеевнaна — Наурски района Ленина цIерагIча колхоза свинотоварни ферма заведующена.

Губанова Роза Васильевнaна — Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза доярканa.

Джакаева Инсари Исмаиловнaна — Ножай-Юртовски района Шерипов Асланбека цIерагIча колхоза тхьамка леладечоа.

Дакиев Исе Къурейша — Назрановски района «Маяк» яхача плодоводчески совхоза экскаватора машиниста.

Датаева Тамареца — Шалински района «Предгорный» совхоза доярканa.

Джалаев Султан Мамадовичa — Шелковской района «Червленский» колхоза вокхагIа волча жа Iуна.

Джанаев Мамайда Вугаевичa — Веденски района Кирова цIерагIча колхоза бригадира.

Дзагаева Заирана — Надтеречни района «Калаусский» совхоза доярканa.

Дмитин Александр Павловичa — Сунженски района XX партсъезда цIерагIча колхоза комбайнера.

КОММУНИСТ — МАССАЗА А БIУХО ВА

Болхама коммунисташа къобалдеш хьаллаьнар КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо. Пятилетка кхоалагIча шера, хьинаре болх а бе, КПСС XXV съезда белгалдаь ерриге плановой заданеш кхочаша тIехкхоачаша ира чIоагIа лара йолла лаьрхIад цар. I-чу Майсийна къахьегама вахте а этта, бIаьстан юкъе кхашка ду дерригa балхаш эггара лоацагIча ханашка чаккхдале лаьрхIад совхоза къахьегамхоша. Шоаш денна дош дизза кхочашдеш болха уж.

ДIадахача шера хинна кхоачамбоацараш теркал а деш, мел ишар ду оаха комсомолашн гулъяран пачхьалкхенна дIаларак 1978 шера тIаййца социалистически декхараш кхочашдар духьа. Цу гIулакха Iай а тIехьа кийчйир ерригa техника, хIарaнена шишша кхоюкха саг къонек опыт йолаш трактористаш цхьана хургболаш звенош вIашагIъехкар комсомолашн. Трактораш лаьтта кхйчду машенаш бIаьстан юкъе балхаш дIайолалдала тоайир. Цу балха дика къахьегарца белгалбаьлар коммунисташ Сайдулаев Султан, Автаев Рамзан, Солтаев Адам, Муртаев Сайпи, Тасуев Мамуд, Дугниев Ювназ, парте боацa Удаев Вахен Тохаев Вахен.

Укх шера бIаьсти хьалха енай тханцига, цудухьа ерригa низаш оарцагIдаха дийзар бIаьстан юкъе юе культураш эггара лоацагIча ханашка дIайийна яхаран лаьттанца тIоадал сонаран. Боахаме гурахьа 1630 гектара тIа дIадиийнача илата соагIа, кхаш леладерaша эггара дикагIа хана 100 гектара тIа вIабийра чел. 80 гектара тIа — горохи кена пхамa доахама мошча лоакъара лаьрхIа. Гурахьа дийнача илатий 1200 гектара тIа миллеш даьхад. Ялат дуккагIа лаккхар духьа лоаттабеча къовсама эггара дикагIа къахьег коммунисташа: ДТ-75 яхача трактора тIа болх беча Ярасханов Агдана болх дика а беш хIара денна норман 140—180 процент кхочашъю. Цул тIехьа да вусаш хьахьег Сайдулаев Адама, комсомольша Сьпмхаиов Юсипа, Сайдулаев Оалхазара, кхычар.

Эггара керттерчен бахкоамегIен балхех цаI да комсанита Iай тIахьакха лаьтта чекнахов дIа а дешаха уж кийчълелга. Из хала болх биза кхоачашбулургбаш къахьегам кийса вIаштIехьбаккхача шера. Керттерча агрономо отта а оцпартбюро шиа заседане чIоагIийр бIаьстан юкъе кхашка дебдолча балхий план.

Белгалбаьлча балъкъа бе № 1 йолча отделенера коммунисташ. Масала, тракторно-полеводчески бригаде бригадир Автаев Рамзан. Цо Iай а тIехьа кийчъя дIаоттаьяр шоай ерригa техника. ДIадахача шера теркал ца деш лиса хинна хIамаш укх шера лертIадахьйд. Цу коммунистa доалла цхьаькха дика хIама да бригадерча хIара механизатора пуяах бIубеина хилар. Шиа гIулакх довзаши дукхадезаши ва иа. Цо бригадирашкара акташца хьайцар лыжсалог а, ишаш йоаца кхьйола хIамаш а тIера дIаяхьа дIендаь кхаш. Цу гIулакхо дикка сихбир болх, эттача баьккхар механизаторий къахьегам. Комсомольчахоачен юкъара йоккхаш оакхачен къахьегта дика болх бу коммунисташа трактористаш Закиев Султана, Сайдулаев Султана, ВЛКСМ члена Микаев Хизара, кхычар.

Общественни хьаштий йолхо ира хьакъехьа коммунисташа партийни организаце беча кхетама балхах долкха баркат доал. Коммунистий сакхетаме чIоагIалу массанa хIама товдалайта гIертар, новкъосташа вIашн гIо дар, вIашн оагIув хьелланар саина йола правстпенни принципаш.

Цхьа ха яр фермера гIулакаш дика вIаштIехьа доацаш. Доакхенгара йоккха шура кIезигъяьр, къахьегама дисциплина телхайра. Парткомо шиа заседане цкъа сакке лоакхаш а дийцад ферме яттача хьалах дола лош. ДиаттIIа бола специалисташ а бахийта чIоагIъе лаьрхIар фермa. Бригадкралла хьожавир Астраханьски советско-партийни школа яисте а лакха цIавека Ибрагимов Къоасам. Совхоза дикагIъерех коммунист а цул бригада хIайз.

Белгалдаьхка даза, ферма коллективо, шелковчаний почин хьал а лаьца, пятилетка кхоалагIа шу дика дIадолаль хилар. Хьалхарча квартала шура локкхара план кхочашийр фермо. 100 тоннана метте 114,4 тонн яькхар. ПланегIа 232 Iаски кхоле лаьрхIача метте хьалхедир 225. Пачхьалкхенга дулх доххара квартальни план а тIехкхоачашъйй. дIатела шура сонхарчул дикагIа а хIара Iатта лаьрхIача 12 килограмм дуккагIа а хиннай.

ГIожа а моша а доакхар совхоза хьинахья кийчдал хилархана дика Iангара довзиш лаьтт дохках.

Пенсиоераш болаш дукха коммунисташ бе тха сацоIаш. Цхьабаккха, нагахьа саина шоаш эшаш моттиг кийсъелча массаз а новкъостал де кийча ба уж совхоза партийни организаценен администрацешен. Къахьа коммунист Газиев Юсан мичча хана а новкъостал де кийча, ва декшаца а гIулакхаша а.

Балха арабуйл хьмбола ветеранеш а. Царна дагадоаллар общественни производства, партийни организаце гIулакхий йоакхо елга, коллективаца пайда хилар ловаге да. Шоай новкъостал мелаш хинарах дог тийнна ба уж. Из цар уйла оаха массане а хьоабалъо, даим дагадуха тхо ветеранашта, культура цIагIа церца вIашагIкхетара сайрен хул. Тхоай тарлуча тайнара соагIеаш тел царна.

Массене шу да оаха «Кругловский», «Верхненаурский» совхозашца яхь лелаю. Ала деза, тхона яхье баьккараш низ берах хилар, цудухьа этта деш царна къувса, хIаьта а чакбо- лаш да. Хьинаре, творчески маIан дешаш лелаю оаха яхь. ВIашн каст-каста тохкаш ду коллективанa, тIайнна декхараш кхочеш миштa ду луш совхоза кенгаьсте тIа. Практике сучадуала керден маьлав тIамеш дIа-дахха за тходаза.

Коммунистий гIулакхаш массаза а эггара хьалха общественни боахам дегIабоалдабараш чIоагIбараш тIаверзаде да. Царца юкъ наха шоай ловраме, кхоаме. Нагахьа санна боахама экономике чIоагIалуш, общественни фондаш йоакхa хулалe, болхлошта дика материальни культурни хIамаш дизагIа кхоачаьдеш хилар да из. Совхозе болхлошта специалисташта чуйе хьалхаца цишкa квартира йола еIсие. Болалой дукхача шешош гал туйкла, вонх юкъедаккхарашка чупьлаш латт. Керттерча уламашка гIалата воднопровод а электрически серлаш а йиллай.

Соаьна пламал соагIеш тIехдаьлен продукци дIаяларак мехотрадий чиниигта хьм тIа 75 канинг деннал къахьегамхо дахкхача хIара сома тIенаь. Дукхача механизаторий хIара бетта юкъера алашн 150 — 180 сом да. Совхоз шай горагa хьежаш йол, мат, ял мугу белхлошта.

Пятилетка кхоалагIча шера доаккхий декхараш тIаейцан тха совхозо. ХIара гектара тIара 21 центнер дакт, 150 центнер бахьламн туда, 60 центнер сом бакица, 32 центнер комешн яха лаьрхIад кхаш леладерина. Юрта декхарий декхараш белгалдаьд хьайбаш леладарашна а. ХIара Iаттагара 2100 килограмм шура лаькха лаьрхIад цар.

Уж гIулакхаш кхочашдара белхлошта белхтоакхач тIахотт совхоза партийни организацe коммунисташта. Керттерча де гIулакх творчески лаладер, сакхетам лакха хилар.

С. МУРТАЕВ,
«Надтеречный» конный совхоза парткома секретарь.

ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШ

ИттагIча пятилетка хьалхарча кхаь шера плани СССР керда Конституци тIаййца шу дуаача доага кхоачашъе социалистически декхараш тIаййдар наха бытовой гIулакхаш деча министерствана чуйоагIача ремонт ечен кога гIирс бечен Грозненски фабрика болхлоша. Уж толамца кхоачаш а тIехкхоачаш а дара шоайла лагабувлаш бир фабрика кога гIирс бераш, бригадаш, сменаш. Массане санна укхаза а эггара хьалха дика гIулакх дIадоладир Гура Валентина Григорьевна керте латтача заготовщиций, коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча бригада коллектив. Шиа торомашнен кхоачамалкех хьажа а хьежа пятилетки хьалхарча кхаь шера задани укх шера цхьоалагIча октябре кхоачашъе доин а луш, из дика гIулакх хьаллашара тIахьийхар цо фабрике беррига болхлой, участкай, бригадий коллективаш. ХIаьта укх шера задани цхьоалагIча декабре кхоачашъе социалистически декхараш а тIайцад В. Г. Гура кулгалдеча бригадас.

Цуи дика гIулакх эггара хьалха хьаллаьцар Къахьегама ЦIеча Байракха ордена кавалера Д. А. Мархиевас кулгалдеча коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча заготовщиций бригадас, Боров Саварбик керте латтача бIаьрчача цеха берригача болхлоша.

Мишта аьттув бовл тхо В. Гура керте латтача бригада миттa дог гIоадоаха къахьегама толамаш даха? Керттерча даькъе бригаде болх беш мел бола кога гIирс бераш укхаза гоазал кара а ерзаь итт шерал чухьнахьа къахьегама стаж йоацаш ба. Йоккха опыт а йолаш шоай болхах тIехдика кхеташ хиларо доккха новкъостал ду царна доаха толамаш тIа-тIа дикагIа хилийта. Бригада барт-цхьоагIо йолаш хиларо аьттув боакх шун белга тIа. МоллаcIа ца, хоаш дар дIа-оха лоатт, вешаш дола гIо ду, кийчбу кога гIирс дикагIен дуккагIен хилийтара цхьанe керда торонаш лех бригадерча обувщикаша.

Кхалнахьа кога гIирс беча Боров Саварбика кулгалдеча цеха коллектива хьалхарча квартала план 118 процент кхоачаш а ец, планал совгIа тийгаб итт эзар сом мах бола кога гIирс. Уж толамаш доаьхача а хьозза даькъа лаьцад Гура Валентина Григорьевнас кулгалдеча бригадас а.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) воккхагIвола мастер У. Кайдарови бригадир В. Гурани кийчйеча кога гIирсаш хьожаш ба.

Б. ПАНИНА сур.

Ленин цIаккха а вицлургвад

Iалъашта хорадеш леладу Финлянде В. И. Ленин цига хIинцца хулладеш долчаш. Цуьнан ц1е дерш дукха ца.

Уьш шера кIезиг шийлера ненаярчи дийкъа Лахте тIа хIокхар мехка болхлой болама жеторе бинкIанна лоцIарехьа сибатонна — Финляндин хIинцца болхлой революци 60 шу хилара. Цо хенахь торжественни собране. Цига вIаннаIехьитар тхо ду революце хIинцарера доьзIонашонцонца. Церех цеI яр Хелшна яхача жоттаре яхи Отто Элсиндар. Цун 86 шу кIезиг, цхьабосаза вIанна а куьна дерзо дегIаделла шу хенара сесаргаш.

Сийлахь-бовзинча Октябр, болх О. Элсиндаре, Финляндере революционни болх Iалъашоне кIобор. Цун автогIий хилар боргIачаьа мехка дIахо политически дегIаделла кIоштера воздейстен яьлча, уьш шера пенй 60 шу лекха дендеи болх Финляндере кхоллараш хилар. Цун цхьа пенй 60 шу лекха дендеи болх Финляндере революционер, В. И. Ленин хаьгге хIинца Сийлахь-бовзинча Октябрь лаьтта дегIа а латташ деллеш дар тто ту хинна.

В. И. Ленин баьв революционни болх, дIахо дуйлI О. Элсиндар, айхта бухзабовзина бар Финляндина, шолI — захара хьаннгаш бахьан финляндски къаьлдагIанашна а политически кIоьсинера. Финляндин цIий муьнгера хилар Сийлахь-бовзинчи Октябро котаво хIинцар Баьхьа-Iаьнан Ленин-тайпара политически деттIаргаш кIоштера воздействен яьча, уьш шера пенй 60 шу лекха дендеи болх Финляндере кхоллараш хилар. Цун пенй 60 шу лекха дендеи болх Финляндере концерта хьарор ерна хьадош Iалъашъяьча 1918 шерара революционер, В. И. Ленин хаьгге хIинца Сийлахь-бовзинча Октябрь лаьтта дегIа а латташ деллеш дар тто ту хинна.

В. И. Ленина баьв революционни болх, дIахо дуйлI О. Элсиндар, айхта бухзабовзина бар Финляндина, шолI — захара хьаннгаш бахьан финляндски къаьлдагIанашна а политически кIоьсинера. Финляндин цIий муьнгера хилар Сийлахь-бовзинчи Октябро котаво хIинцар Баьхьа-Iаьнан Ленин-тайпара политически деттIаргаш кIоштера воздействен яьлча, уьш шера пенй 60 шу лекха дендеи болх Финляндере кхоллараш хилар. Цун пенй 60 шу лекха дендеи болх Финляндере концерта хьарор ерна хьадош Iалъашъяьча 1918 шерара революционер, В. И. Ленин хаьгге хIинца Сийлахь-бовзинча Октябрь лаьтта дегIа а латташ деллеш дар тто ту хинна.

Сийлахь-бовзинча Октябр, болх О. Элсиндар, Финляндере революционни болх Iалъашоне кIобор. Цун автогIий хилар боргIачаьа мехка дIахо политически деттIаргаш кIоштера воздействен яьл